

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek és reklamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor vagy annak térfogata 6 kr: bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Buda-Pesten:

Braun Ede ur hirdetményi ügynöksége,
(József-tér, 10. sz. I. emelet.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész ivon.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

M.-Vásárhely, 1875. nov. 5-én.

Sokan vannak a kicsinyhitűek, sokan a kételkedők, sokan pedig még azok is, kiknek szájuk mind untalan csak a kárhoztatás hangjait hallatják.

S való igaz, hogy Tisza Kálmán miniszteriuma óriás feladatok megoldásának áll előtte.

Az országgyűlési tárgyalások, a munka napjai tegnap kezdetüket vették, s mindjárt első sorban következnek a költségvetési viták.

A nagy adóföllemelés súlyát érezzük vállainkra nehezülni; a terhek elhordozása eddig sem volt könnyű, ezután még kevésbbé lesz az.

De, ha államunkat a bajoknak tengeréből kijuttatni akarjuk, nem szabad visszarettenni az áldozatkészségnek a megbírhathóság bár legmagasabb mértékétől sem!

Ámde viszont nem csak megkívánhatjuk, hanem meg is követelhetjük kormányunktól és képviselőinktől, hogy a megtakarításokban a halasztható, vagy épen mellőzhető kiadások redukciójában a legszélsőbb határokig elmenni, ismerjék első rangu kötelességüknek.

Ez azonban nem elég, ott vannak a nagyfontosságú, anyagi érdekeinkre döntő befolyással bíró kényes kérdések és mulhatatlanul elintézésre váró ügyek, mint a vámterület kérdése, bank föllállítása, valuta rendezése, vasúti politika stb.

Mindezeket a kormányoknak oly irányban kell megoldani, hogy általuk népünk adóképesége növekedhessék; mert különben bizony-bizony összeroskadunk a nagy terhek nyomasztó súlya alatt.

Még mielőtt azonban a fennérített nagyobb-szerű ügyekben eredményt mutathatna fel, vállainkról igazságszolgáltatási és közigazgatási terheinket kell levenni.

Perrendtartásunk kirívó hiányai országszerte hirhettekkel váltak, az uzsoráskodók szívtelen visszaélései saskörmük között vergődtek a kis iparosokat s a szegényebb földmivéseket, sőt sok nagyobb birtokkal bíró is; azt még nem is akarom fölemlíteni, hogy tulajdonképpen a haza legnagyobb részében sem polgári, sem büntető-törvénykönyvünk nincs.

Ily körülmények között s szemben az évenként milliók, meg milliókat deficitként feltüntető zilált államháztartással nem csoda ha sokan szaporítják a kicsinyhitűek, a kételkedők, a kárhoztató szavakat hangoztatók táborát.

Nem szabad azonban kétségbeesnünk, nem szabad magunkon erőt, hatalmat engedni a csüggedésnek.

Mi hisszük, hogy midőn az ellenzéknek hét éven át jelesen küzdő s tehetséges vezére azon látszólagos nagy ellenmondást követte el, hogy a földifferentia félretételével maga miniszterré s legközelebből kormányelnökké lett: bizonyára telje-

sen tisztában volt azon bármily lánglelket és genialis tehetséget próbára tevő nagy munkával, a melynek végrehajtására vállalkozott.

Meg vagyunk győződve, hogy a miniszterelnökkel nem a személyes hiúság, s nem a pillanatnyi fényleni vágyás foglaltatta el az elnöki piros bársony széket, hanem az önmagával számot vető hosszas töprenkedés által megérett hit abban, hogy ő hazájának, nemzetének és királyának hasznos szolgálatokat tehet.

Annyi bizonyos és kétségbevonhatlan, hogy ha a fennebb halványan ecsetelt és inkább csak megérintett ügyek, vagy legalább azoknak nagyobb részét kedvező kifejlődésre, sikerre lesz képes vezetni a miniszterelnök és kormánya: akkor reá a dicsőség pantheonában egy ragyogó hely fog készen állani; ha pedig az erő a megharcolandó csatákban elégtelen leendő? akkor? akkor a historia kérlelhetlen ítélőszéke fog várni ő reá is, mint sokakra azok közül, kik Hercules munkájára szoktak vállalkozni.

Lelkünk mélyéből kívánjuk, hogy a két jövőendő közül az előbbi derüljön kormányunkra és hazánkra. — k.

Két cikk a közigazgatásról.

II.

Maros-Vásárhely, 1875. nov. 5-én

Első cikkünk már meg volt írva, midőn a kormány által előterjesztendő javaslatokról ujabban a többek közt a következőket olvastuk;

„A mai megyei nagybizottság s az u. n. állandó választmány hatásköre csorbitatlanul marad; a bizottsági közgyűlések tartása azonban ritkábbá lesz, s az eddig szokásos negyedévi gyűlések helyébe félévenkénti gyűlésezés lép. A közigazgatási intézkedések végrehajtásának gyorsítására s hatékonyabbá tételére hozatik azonban létre egy új bizottság, mely a főispánt is beleértve, huszonegy tagból fog állani; tagja lesz e bizottságnak hat azon főhivatalnokok közül, kik a kormány részéről nevezvék ki a megye vagy hatóság területén egyes ügyágak vezetésére, így a főispánon kívül pl. az adófelügyelő, tanfelügyelő stb. Tagja lesz azonfelül a megyei közigazgatás öt fő-tisztviselője, köztük, ha jól tudjuk, az alispán, főjegyző, főmérnök és főorvos; a többi tíz tagot a megye választja. E bizottság fog intézkedni minden rendelet végrehajtása s a folyó ügyek foganatosítása körül, s pedig a „praesentes conclusiones” elve szerint, úgy, hogy ha a megyék önkormányzati joguk gyakorlását komolyan akarják fogni, főszólyt kell helyezniök arra, hogy az általuk választandó tíz tag e választmány üléseiben való résztvevést kötelességnek tartsa, E választmány havonként legalább egy ülést — szükség esetén többet is — tart s életbeléptetése jelentékeny

haladása lesz a municipális kormányzatnak, már azért is, mert forumán megy keresztül minden határozást igénylő rendelet, ha mindjárt nem is vonatkozik kizárólag a megyei önkormányzat számára fenntartott ügyekre.”

Ennélfogva kénytelenek vagyunk az ígértek méltatásán némi változtatást tenni.

Azt mondja a félhivatalos színezetű tudósítás, hogy az állandó választmány hatásköre csorbitatlan marad, de mégis egy új „tanács” fogja intézni a végrehajtandó ügyeket, ha elfogadjuk ez utolsót, eszik az elsőnek szüksége, de egymás mellett kellő munkakörrel nem fognak bírhatni.

S ha a huszonegyek tanácsa minden ügyet elintéz, mi lesz akkor főadata a megyegyűléseknek, kivéve a nagynéha előforduló másodfoku határozatokat s a költségvetés megállapítását; erre pedig már elég lesz egy gyűlés is évenként s kár lesz kétszer is fárasztani a közönséget, hiszen a régi megyei érdekes közgyűléseknek, az ifjuság nem utolsó s talán egyetlen sajtáságos nemű iskoláinak az új javaslat — a mennyiben t. i. igazságot foglal magában, az előleges értesítés — be fogja minden időkre zárni ajtait!

Azt olvassuk fentebb, hogy a végrehajtás gyorsítása szempontjából lesz ama „tanács” vagy „bizottság” föllállítva; vajjon miféle új, egyszerű theoria már az ismét, hogy a személyes felelősségű hivatalnokok lassabban képesek munkálkodni, mint a testületek?!

De tovább megyünk, a dolog gyakorlati alkalmazására tehát — állítólag — lesz öt főközponti tisztviselő (ámbar bajos kissé fölfogni, hogy az útmunka ügyben a főorvos, s a közegészség ügyben a mérnök hogyan fognak szavazataikkal dönteni) és hat állami kinevezett hivatalnok; de vajjon a főtávirásznak, postásnak, adószedőnek, akarám mondani: felügyelőnek stb. mi köze van az administratio, merőben más természetű ügyeinek elintézéséhez?

Elemezzük azonban kissé tovább ezen reményben levő új alkotmányos csecsemőt.

A tisztviselők és az állami hivatalnokok persze a legtöbbször jelen lesznek a tanácsülésekben, ha egyéb elfoglaltságuk nem leendő; de a tíz választott tag vajjon meg fog-e jelenni havonként egyszer vagy többször a saját költségére? vagy pedig a megyei adózó polgárok újabb megterheltesül azok is napidíjban legalább részesítenek, mely esetben valószínű, hogy a törvény által megengedett gyakoriságban fognak a gyűlések, az ülésezések tartatni, s akkor a takarékosági elvek érzékenyen fognak megcsorbítottatni.

Azon esetben pedig, ha a bizottsági választott tagok nem fognak napidíjban részesülni, természetesen nem is igen fognak megjelenni, s akkor útban vagyunk a megyéknek kinevezett hivatalnokok által való kormányzásához, s akkor sokkal

célszerűbb lesz egyszerre behozni az új rendszert, mint ilyen hidon keresztül experimentálni, mert a hosszas kísérletek, próbálgatásokból már elég tisztességesen kijutott nekünk s nagyon félünk, hogy: „dum Roma deliberat — perit Sargentum.“

A mi már a mult czikkünkben ígért tárgyak fejtegetését illeti, arra nézve egy közelebbi alkalommal bátrak leszünk a t. szerkesztő úr engedelmével visszatérni; mert úgy véljük, az ezúttal fölvetett eszmék elegendő gondolkodási — s ha esetleg vállalkozó találkozónak — megvitatási tárgyal szolgálhatnak.

L. L.

Kimutatása

a Klotild főhercegasszony védnöksége alatti székely leány árvaház és nevelő intézet és a m.-vásárhelyi nőegylet javára rendezett és 1875. october 3-án meg nyitott tárlatra beküldött és nevezett egyletek javára ajándékozott kegyes adományoknak:

(Folytatása és vége.)

Csanádi Béláné 2 üveg virágtartót. Istvánffy Pálné porszelán gyümölcskosarat. Dr. Scheitz Antalné 1 pár virágtartót; Dicső Jolán 4 d. virágtartót 3 d. kép; Schuarzenau porcelángyárból 1 puncstartó fedéllel, kanállal és 7 pohárral, 2 színes poharat; Biásini Damokosné 1 arany keretes képet; Bánfi Maritól 1 virágtartó; Reich Károlynétől 3 gyufatartó, 2 szivarhamutartó porcelánból; Nemes Józsefnétől 1 gyufatartó, 1 hamutartó, 1 szobor porcelánból; Csapó Ferencz 1 virágtartó, 1 üveg karafina, 1 névjegytartó fából, 1 földgömb, 4 pohár, 1 fatálca, 1 remete papír máschéből 1 akasztó fésű, 1 varró készlet, 1 gyöngykosár, 1 csemetyühuzó, 1 gobostüppárna, 1 bronz készletet; Szász Róbertné 1 rozsolis készletet, 1 czukortartót üvegből; Dózsa Emmától 1 virágcserepet porcellánból; Bárdosi Jánosnétól 1 üvegtálat borítóval, 1 gyufatartót fából, 1 hamutartót, 3 poharat, 6 fagyaltos tányért; Gréfné Györfi Berthától 1 üveg hamutartót; Imrefi Elizától 1 képet, 6 fejdíszítőt; Imreh Sándornétól 1 képet, 1 viaszkosarat, 4 üveg befőttet; Törpényi Jánostól 1 habverőt, 1 lámpást, 1 vassodronykosarat, 1 üveg eczetet; Fogarasi Demeter 1 bonboni etet; Vas Tamásné 2 hamutartót; Bornemissza Anna 1 fatálczát; Zsigmond Dezsőné 1 virág-

cserepet, 1 hamutartót; Horváth Borbála 1 findziát; Bornemissza Albartné 1 brosche; tanár Páll Károlynétől 2 garnitur inggomb, doboz, 1 gyufatartó, 1 szappantartó porcelánból; Vajda Linka fekete gyöngy ékszer, 1 falegyező, 1 tör, tóralaku hajtű; Komáromi Anna 1 porcelán kávédírlőt; Komáromi Biri 1 porcelán íróeszközt; Komáromi Róza 1 porcelán szobrot; Szikszai Zsigmondné 12 üveg befőttet és esiperke gombát; gr. Toldalagi Anna 5 üveg; gróf Betlen Emma 3 üveg; Filep albertné 7 üveg; Wagner Frigyesné 3 üveg; Péterfi Anna 4 üveg; Bárdosi Jánosné 5 üveg; Bothos Gyuláné 13 üveg; Seidel Károlyné 3 üveg; Szabó Ferenczné 2 üveg; Szentiványi Kálmánné 4 üveg; Tribusz Antalné 2 üveg befőttet; Csiki Gerő fűszer kiállításából, sonkát, mézet, almát két doboz czukros gyümölcsöt.

Nyomáti unitárius lelkész Damokos Áron urtól mutatványul (az egylet rendelkezésére) beküldött többféle hüvelyes és másnemű vetemények, burgonyák döbleczek és oltvány alma termést; b. Apor Károlytól 10 üveg; gróf Béli Ferencztől 4 üveg; b. Kemény Györgytől 4 üveg rizlinget (Lándori), Dicső Jánosnétól 2 üveg édes ürmöst; Máriaffi Albertné 1 üveg narancs rozsolist; Wagner Frigyesnétől 2 üveg eczetet; Bothos Gyulánétól 1 üveg eczetet; Szabó Jánosné ezredesnétől 2 üveg tarhonyát; Kozma Endrénétől 2 üveg eczetet.

Szikszai Zsigmondnétől 2 kendőt 1 matring czérnát; Bodolia Jánosnétől 1 kalongya kendert; Ladosán Imrénétől 2 kendőt; Máriaffi Albertnétől 4 asztalkendőt; Ladosán Hermin 2 kendőt; Kohn ur két rud szappant.

Bucher Miksa 2 rud szappant; Hutilesz Károly 10 font liszt, 8 font gyertyát, 4 kupa zsemlekását, 4 font keményítőt, 8 rud szappant; Máriaffi Albertné; b. Apor Károlyné, b. Bálintt Józsefné; gróf Toldalagi Victorné; Egyed Póli; Filep Albertné; Knöfler Wilmosné; Jenei Albertné; Szabó Jánosné; Kassai Eszter Eránosz Antalné, Schnedárek különböző fajtajú veteményeket küldtek.

A székely leány-árvaház bizottsága minden megnevezett nemeslelkű ajándékozóknak, mind azoknak, kik a tárlat 8 napi tartama alatt ételneműeket szíveskedtek oda küldeni, és ez által is a jótékony cél fáradozásábaniaikat a siker eléréséhez oly hathatósan elésegítették, továbbá nyomdász Imreh Sándor urnak, ki minden általa ez ügyben készített nyomtatványokat mindenkör nem csak a legnagyobb készséggel és pontosággal, de szem előtt tartva az ügy szentségét, tetemesen leszállított árban szolgáltatott ki; Boér Sándorné urasszony; Törpényi János és Melczel Jakab urnak azon 10 %-töli ajándékért, mit az egylet

által előrsutott kiállított cikkek árából odaengedtek; Dájbukát testvér urnaknak, kik a terem árából 10 forintot viszaajándékoztak, helybéli mészáros Csernát ur, ki az árvák részére 5 d. 1 forintos tallért; ezeredes Kiss Albert urnak, ki hasonló czélra 5 d. és Schneider Józéfa urasszonynak, ki 1 o. e. frt küldeni kegyeskedtek, az árvák és a szent ügy nevében legmélyebb hálás köszönetét fejező ki.

Egyházi élet.

Mult vasárnap, oct. 31-én, nevezetes napja volt a protestáns anyaszentegyháznak. E napon telt be 358 éve annak, hogy a lánglelkű reformator, Luther, a keresztyén-ség történelmében korszakot alkotó 95 thezist a vittembergi vártemplom ajtajára kitűzte; s ezzel az evangéliom szerinti hitujítás alapját megvetette; mely alapon a hit-életben támadott üdvös mozgalom, s a kor mivelődésével párhuzamos haladás által a mai napság mintegy 115 millió lelket számláló protestáns egyház fejlődött ki. „Emlékezetes nap ez, melyen egy új vallás és egyház és anynyi országok s népek életében döntő esemény vette kezdetét. Méltó volna, hogy emlékezte évenként megújítva, minden protestáns egyházban megünnepeltessék...“ E gondolat vonult át lelkemen, a mint a mult vasárnap templomunk csaknem üresen maradt padjain szét tekinték, s látám az ott levő kevesek arcán az olvasható meglepetést, midőn t. V. T. lelkészünk lelkesült szavakkal festé e nap vallási és történelmi fontosságát, s a vallás erkölcsi haladás, a szellemi felvilágosodás maig elevenítő áldásos működését. Minha kérdezték volna magukban: ugyan, hát mi e napról, protestáns létünkre, oly keveset tudtunk; s hát az a hiányzó nagy tömeg, mely most zsufolásig kellene hogy megtöltse e templomot, vajjon tud-e még annyit is róla, mint mi, kik bár véletlenül, de lelki örömmel lettünk e nevezetes nap emlékének megünnepelői??...

Valóban nem-e a vallás és egyházi élet iránti hideg közömbösség szomorú jele ez?

Ujtsuk meg azért jövőben ünneplésünkkel e nap emléket, hogy tanuljunk lelkesülni hitben gazdagabb elődeink emlékezetén, s ne hogy egészen elfeledjük, hogy még protestánsok vagyunk!...

Egy protestáns.

TÁRCZA.

Liszt Ferencz a zongora- király és az országos zene-akadémia.

Nagy napja lesz holnap Magyarországnak.

Nem egy ezredév, három ezer esztendő néz le reánk.

Midőn alig háromnegyed századdal ezelőtt az újabb kornak egyik legnagyobb hadvezére ama 30 ezer francziához, kik a pyramisok lábainál a 60 ezer főnyi megerősített tábor előtt megingottak, ezen szavakat intézte: „Katonák, 30 század néz le reátok ezen emlékekről!“ és e lelkesítő szóra a leáldozó juliusi nap égető heve a győzelmes tábornok lábaihoz terült hadi foglyok és gazdag zsákmányaira vetette sugarait, egy mulékony dicsfényű koszoru lett az érdembér és az emberiségnek csak fájdalom és szenvedés reminiscenciái maradtak.

És, ha most a Parnassus, Pindus és Holikon nevek eredetére Apolló és a műzsák-lakta tájakra, a Pythium barlang csodás regéire, a kastaliai, Agarippe vagy Hipokrene forrásokra visszarepülve a hagyományok emlékezte szárnyain Orpheusig és töle a lyra és citharától a mostani tökéletes zongora, pianino, vagy harmoniumig — úgy szólunk — reánk az ezredéves Magyarországra e napon 3 ezer esztendő néz le, úgy hisszük, nem mondhatunk egyebet, mint benső szózatát a nemzetnek tolmácsoltuk, mely lelke egész hevével tapod a zenéhez és annak fenséges költészetéhez, mely érzi és érti, hogy a szívhez szóló ama hangok, melyekkel a mythosban megszelidítették a vadak, megindítottak a kősziklák és a háborgó elemek, mint szelid báránycák megjuhászkodának, éltet és üdvöt adó földi hangjai az átszellemülő lélek fenséges gondolatainak.

És nem is lehet az másként, ha azon földön, hol az őslakók a visszavezethető történelem bölcsőjétől kezdve, ugyszólván alig egy pár századja, hogy a magasabb zene-

mieltséghez eljutottak, melyhez hasonlót a görög rege és Plinius Quintilianus, Pausanias megemlit; akkor nem lehet csodálni, ha mi, akkor, midőn évszázadokon keresztül csak fegyverzaj és csatadal volt elemünk, még csak ma gondolkodunk a zene-akadémiáról és mégis 3 ezer esztendő zeneköltészete néz le reánk és teszi nekünk e kérdést: ha vajjon be fogunk-e jutni e művészet pantheonjába?

És miért ne lehetnének legvérmesebb reményeink? Miért ne köszöntönök a zene-akadémiát, mint életképes intézetet? Mert talán nekünk nincs, vagy nem volt Palesztrinánk, Allegorink, Lollink, Orlando Lassónk, Jomellink, Cherubinink, Haydnünk, Mozartunk, Beethovenünk, Mendelssohnunk, Verdink, Bellinink, Donizettink, Offenbachunk, Mayerbeerünk, Paganiniuk sat.?

Van nekünk is, van; s mi több: lesz.

Van első sorban egy Liszt Ferenczünk, kit a világ a legnagyobb zongora-művésznek nevez és e nevet: zongora- király, meg is érdemi.

Oh, miért nincsen kötetekre hely rendelkezésünkre, hogy a kis Liszt Ferenczet a herezeg Eszterházy-udvarból, a gróf Amádé-k és Szapáriak társaságából, hol már, mint 9 éves gyerek, elragadott mindenkit játékaival, hogy felkísérjük Bécsbe és itt Czerny és Salieri mesteri kezei közül láthassuk, alig 11 éves korában a bécsi német világot meghódítani; s láthassunk azután Párisban, mint az orleansi herezeg kegyenczét, hol művészek, tudósok, magas körök hölgyei tömjénezének a lánglelkű gyermeknek.

Egy egész kötetre menne csak az is; a midőn felfrissítette az öreg „John Bull“ véré; és mennyi öklözést idézett elő London ködös utcáin a „beautiful boy composer of music,“ hogy láthassák és a színházak bemutatólelő, hogy hallhassák.

A bámulat kifejezésének vége, hossza nem volt a párisi és londoni revue-kben, kivált midőn „Don Sanche“ operáját is előadták.

És a midőn 1827-ben a 16 éves ifju szerette atyját a boulognei fürdőben elragadta a kérlelhetetlen halál,

ki neki mestere, barátja, mindene volt; ki, mint atya, tudta és felfogta kötelességét, s kiért a bú majdnem elragadta e kinszet a világtól.

Van-e ember, ki a fájdalom kifejezését a zenetehetség akkora magaslatáról leírni tudná, mit a zongora hangjaiba Liszt akkor önteni tudott; művészetével s fájdalomaival együtt beledobta magát Páris kínálkozó ölébe. Hol minden napja egy-egy legio impromptu és rapsodia volt egyenes összeköttetésben az égiekkel, hol atyja szelleme honolt.

Az akkori írók így írnak róla:

A bánat annyira megragadta, hogy miután előbb a regényes viszonyok karjai közé dobta magát, később egy vallási phanatizmus vett rajta erőt, úgy, hogy minden cél nélkül hagyta magát az élet hullámainál elragadtatni.

És ekkor hallotta a Párisba jött Paganinit. A 20 éves zongora-meteor a 26 éves hegedű-titant, kinek g. húrjáni bravourjai megfogamzották Lisztben az eszmét a zongorán lenni azzá, a mi Paganini volt a hegedűn, azaz: első és utolérhetetlen.

S szavának is állott. Mester, a mesterek mestere lett; de még mind hiányzott valami: hiányzott a tér egy akkora szellem compositióinak.

Ambár darabjai nagyszerűség tekintetében mindig bámulatra ragadtak, de mégis ő maga is még 1848-ban, midőn a veimari udvari zenekarnak igazgatójává nevezetett, érzett valamely ellenállhatatlan vágyat tovább menni és keresni.

És megtalálta. Rómába ment, fölvette a reverendát és meghallgatta, azután dirigálta és végre ő maga is teremtette a sok „Missát,“ Pál, Krisztus oratoriumait, a „Requiemeket,“ „Misereréket,“ „Ave Máriákat,“ „Stabat Materéket“ sat.

S vajjon lehet-e képét adni és hatását leírni, midőn egy húsvéti, vagy Péter és Pál napján 4500 nagy viaszgyertyával s több száz szövétnék világánál a Liszt által vezényelt pápai zenekar hangjai mellett a szív s lélek bensőjét áthatják a Szent Péter templomában az

Méltóságos Grófnő! és tisztelt Igazgató-választmány!

A m.-vásárhelyi jótékony nőegylet kedves kötelességének tartja megköszönni a „Klotild főhercegnő székely földi árva leányház“ igazgató választmányának, elsősorban kitűnő elnöke gr. Toldalagi Viktorné ő nagyságának azon kiváló testvéries szeretetét, melyszerint a múlt hó 3-án az „Apollo“ teremben rendezett tárlatának összes jövedelmét, midőn az ő árváinak is oly nagy szüksége van a szeretet adományaira, megfizette, mely összeg 383 frt 85 kr., és jótékony nőegyletünk szegényeinek juttatta. Ha valami képes dicsérni önmagát: e ritka nemesszivűség mindenek elismerésére méltó!

Bár buzdításul szolgálna e nemes cselekedet a jók előtt arra, hogy midőn közeledik a tél fagyával, nyomorával a szűköldődőkre: emlékeznének meg róluk ők is, mint az árvaház igen tisztelt választmánya oly kitűnő szeretettel megemlékezett.

A máros-vásárhelyi jótékony nőegylet nov. 1-én tartott választmányi gyűlése határozatából.

Maros Vásárhelyt 1875 nov. 1-én

Gr. Toldalagi Eszter,
n. e. elnök.

Tolnay Lajosné,
n. e. titkár.

Hirrovat.

○ **Horn Ede** kereskedelmi miniszteri államtitkár, egyike legképzetlenebb és a külföld előtt is általánosan ismert államférfiainknak, kinek pénzügyi és nemzetgazdasági széles ismereteire hazánk jelen viszonyai között oly nagy szükségünk lett volna — e hó 1-én 50 éves korában a fővárosban elhunyt. Béke lebegjen az elhunyt és ritka példányképül szolgálható jeles zsidó hazafi porai fölött!

* **A dalárda által** ma este rendezendő tánczygálom, mint az előjelek sejtetik, igen szép sikerrel biztat, s nem csak városunk szépei közül, hanem a vidékről is többen fognak azon megjelenni.

○ **Radamant**, melyet az újságok az élők sorából már ki is írtottak volt, e hó 3-kán szerencsésen s jó egészségben érkezett haza Nancyból, hol egy ottani állatorvos gyönyörű curát hajtott végre, midőn a hajlásban veszélyesen keresztülszűrt lábát teljesen meggyógyította.

Óriási boltozatok és kupolák alatt a kereszténység eme legremekebb dallamai?!

Mi is hallottunk néhányat: az „Ave Máriát“ 1865. aug. 20-án és később korunkig a „Chapelle Sixtine-t“, az „Ave Verum“-ot; a legendák közül: az „Assisi szent Ferencz praedicatióját a madarakhoz“ és „Szent Ferencz de Paola a hullámokon;“ hallottuk külföldi párisi Erard-féle, vagy kitűnő honi gyártmányu Eder Gyula-féle hangszeren, és nem mondhatunk egyebet hozzá, mint a mit egykor egy párisi író mondott: „az olaszok azt mondják: vedi Napoli e poi mori; de mi francia nők azt mondjuk: hallani Lisztet és azután meghalni.

És e művész-király zene-akadémiánk igazgatója, ki holnap azt ünnepélyesen meg is nyitja; mi több: magyar ember és hazánkfia.

A legmagasabb zongora-kimivelési osztály személyes vezényletét ő fogja átvenni és Erkel Ferenczhez intézett főnkelt sorai örök emléket hagynak a nemzet szívében: „A mi engem illet, én minden erőmből igyekezni fogok részt venni az építkezés és fejlesztés munkájában“ mondja Liszt és hertenként 4 órát adand. Erkel Ferencz 5 órát a zongoratanítás és magyar zenéből; Volkman 6 órát a zeneszerzésből, öszhangzat-tanból és a magyar prozodiából; Nicolits Sándor 6 órát a zenetörténelem, ellenpontozat és hangszerelésből.

És most befejezzük e cikkünket azon hozzáadás-sal, hogy lebegjen áldás ezen új intézetünk felett, hogy még sok évig lehessen mesterünk ama világművész, kinek kezei között nagy reményekre lehet jogosítva a magyar zene fejlődése is, melynek némely érzésű kinyomatát Liszt „Szép Ilonkájában“ már bírjuk is.

Siessenek a képes honfiak és honleányok a beirtáshoz, mert valóban ily alkalom nem egyéb, mint Isten ajándéka, melyet ő Felsége a király, a hon atyja, nemzetünk számára fölkarolni oly kegyes volt.

Éljen a király!

□ **A szászok**, ha jól érzik magukat, akkor ütnek, szidalmaznak, barbár magyaroknak neveznek bennünket kormányunkkal egyetemben; midőn aztán valami bajnak csak árnyéka is föltűnik, nyakra-főre szaladnak föl a fővárosba s alázatos kérelemmel járulnak a magyar kormányhoz, hogy az ő féltékenyen őrzött privilegiumaikat ne tessék bolygatni, mert az által az egész haza (?) romba dőlend; az egész jelenet a hollónak éneklő rókát juttatja eszünkbe. Most is, hogy a megyerendezés hírért hallották, városaik deputátusai, egymásnak adják át a kilincset a miniszterium tagjainál. De azért reméljük, hogy mézes-mázos megbízhatlan szavaik kormányunk elhatározására változtató befolyással egyáltalán nem fognak bírni.

— **Pusztuljon** minden élőfa a földszinéről! ez a jelszó, úgy látszik, azok előtt, kiktől városi sétatereink ügyének intézése függ; midőn az Elbában a fairtás jeles művészetét nagy elégteliséggel bevégezték volna, akkora eljövénnek a fejszés emberek és a piaci sétatér fáinak legnagyobb részét is halomra döntötték; úgy látszik a rendezők azon hitben élnek, hogy ezen tél életükben az utolsó leend, a mely után tavasz virulni és nyári hőség lenni többé soha nem fog, s ennél fogva árnyéokra sem leend szükség; mert különben bajos volna megérteni, hogy miért esküdtek halálos boszút az élő, a nap tüzes sugarai ellen enyhet adó, árnyékot nyújtó fák ellen! Egy ily kis és sok lényeges nélkülözést szenvedni kénytelen városban, szerény nézetünk szerint, a modern civilizatiót, nem a költséges szépítések (?!), hanem a hasznos javításokon kellene megkezdeni!

— **A városi közgyűlés**, hallomásunk szerint, azon bölcs határozatot hozta, hogy a köveztvám a jövő évre fordítottassék a jelentékeny deficit fedezésére; nagyon pompás, fizessük a roppant köveztvámot, hogy járjunk mélységes sárban, melyet még a gyorsfutó bohóc is leviccelt minapában és fizessük a második adót a csizmakészítőnek, hogy mindazt a kitűnő gazdálkodásból származó hiánylatok fedezésére fordítsák; ha az efféle átruházások napirendre fognak jönni, akkor aztán folyhat a kitűnő wirtschaft isten tudja meddig, hiszen valami új indirect adóval majd csak kipótólgatják a polgárság zsebéből a felmerülendő deficiteket.

— **Előleges szini-jelentés!** Nagyrődemű közönség! Van szerencsém tudatni, miszerint 12 előadásra bérletet nyitok, egy bérletár körszékre — tizenkét előadásra — 8 frt; zártzsékre 6 frt o. ért. Előadásaim sorozatát f. 1875. év nov. 9-én kezdem meg „Alfonz ur“ című kitűnő vígjátékkal 3 felv. Irta: Dumas Sándor; ford.: Paulai Ede. A társulat névsora: Férfiak: Nyéki János, (szinigazgató) komikus. Várkövy Sándor, (rendező) hős, jellem. Szép József, (népszínmű rendező) népszínmű-énekes. Szegedi Antal, 1-ső apa és cselszövő. Szabó Gyula, társalgási jellem. Benedek Lajos, lyrai szerelmes. Győri József, hősszerelmes. Ruber Antal, komikus. Tóth József, 2-od szerelmes. Segéd-színészek: Miskolczy Károly, Demény Albert, Erdei Olivér. Sugó: Orsai Kálmán. Ruhatárnok: Bürger Antal. — Nők: Bercsényiné Takács Emes, drámai szende. Palotayné Lovassy Józsefa, hősnő és fiatal társalgási anya. Ács Irma, naiv, Berki Ida, énekesnő. Nyéki Jánosné, szende, Szegedi Antalné, anya és komikáné. Ruberné Katalin, másod énekesnő. Faludiné, anya. Segéd-színésznők: Orsai Kálmánné, Gyárfás Pepi. Gyermekek-szerepek: Palotai Piroška, Bercsényi Teréz, Nyéki Ella. — Maros-Vásárhelyt, 1875. október 30-án. Tisztelettel Nyéki János, szinigazgató.

— **Nyaradtó** községében, mely városunkhoz alig $\frac{3}{4}$ orányira, vasút közvetlen közelében fekszik, egy 40 holdnyi területű belsővel bíró s jó karban lévő jászág jutányos árban örökáron eladó; értekezhetni ez iránt szerkesztőségünknel.

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1875-dik évi november 1-én és következő napjain következő ügydarabok adatnak elő:

Illyés Károly pótbíró által:

Pálfi Gergely, Csörgő Antal e. 225 frt kártérítés, Szász István, Balla Péter e. 34 frt, Lázár Pál Oszkár, Gosztáie Józsa e. som. visz. h., Szilágyi Mihály, Konez András e. egy szekér és két ló kiadása, Stert József, Rosenthal Fáni e. 40 frt bérhátrálék, Buga Mariska Ládasi Makaria e. som. visz. h., Biró Mihály, Nagy András s t. e. som. visza. h., Timár Annikó, Moldován Szimion e. 16 frt 50 kr., Kürtös Juon, Farkas Flóra s t. e. som. visz. h., Sütő Niculai Earkas Flóra e. som.

visz. h., Dávid Vaszi Katona János e. 35 frt, Kiss Sándor Kiss Mózes e. 7 frt kártérítés, Szász András Pá-János e. som. visz. h., Máthé Pál, Gidó Miklós e. 18 frt, Pálfi Simon Butyka Róza e. 300 frt, Csath Lajosné s t. Krinszky Károly e. tulajdonjog Kelemen Dániel, Kelemen István e. 380 frt, Andreasiu Helena és Rafila Andreasiu Vaszilie Toma e. örökösödésijög, Bukur Fre-czille, Keszler János e. fekvők, Pap István, Scherer Stianszki s tai. ingok végrehajtás alóli kiszakaszt., Gerton Mózos, Veisz Rezi e. tulajdonjog elismerése Kovács Gábor, Pap Ilie e. 422 frt, Lepogyán Gligor, Lupu Josif l. Antonie s t. igény p. A kir. kincstár Fábíán József e. 51 frt adó hátrálék, iránti ügyekben.

I. Osztály. II. Tanács polgári ügyekben.

Pipos Péter r. b. által:

Dregán Aniszia, Bésán Simeon s t. tulajdonjog, Popastam Sfaveasiu Juon s t. e. szorgalmijog, Andreiu Danilláné, Andreiu Vaszilie 1114 frt 30 kr., Torchina Jakab örökössei, Torchina Éva e. tulajdonjog, Todorovics Jakab, Unguru Gligor s tai. e. 1559 frt 60 kr., Pong-rác Boldizsár, Precub Niculai e. 80 frt, Pudilik Stefán Pudilik Tódor s t. e. birukháborítás, Docsor Niculai, Farkas Salamon e. haszonbér felmondás. Bacsilla Opri Anna s tai. Rosarai Dumitru e. birtokháborítás, Id. Dózsa Sámuel, ifj. Dózsa Sámuel e. visz. h. Hirsch Ignác, Ledor Tódor s tai. e. 280 frt s jár., polg. ügyekben.

Petri Ádám r. b. által:

Okos Péter, Komán Juonné s t. e. tulajdonjog elismerése, Fábíán László, Nagy József s t. e. 274 frt 73 kr., A Deési második halotti társulat, Kiss Márton e. 20 frt kölcsön, Roth Bernád, Geissler Sámuel e. 16 frt 69 kr., Bodosi János, Biró Márton e. som. visz. h. Vio-czel László, Szalkai Károly e. som. visz. h. Hamar Márton, Hamar István e. 116 frt, Kopán Istvánné, Kopán János és t. e. som. visz. h. iránti ügyekben

Szolga Miklós r. b. által:

Biró Gusztávné, szül. Nyáguly Róza Nyáguly István e. belső és külső fekvők, Szentes Gábor, Ferenczi János e. számadás, Várad Antal, Hincz György e. 559 frt 60 kr., Vlád Ádám, Ruszu Juon e. 359 frt 25 kr., Czitrom Lázár. Forró Géza e. 100 frt, A Csik-Sz.-Mik-lósi egyházmegye, Jankó György s tai. e. haszonbér hátrálék, ugyanaz Jankó Birta István e. 63 frt, ugyanaz Szilágyi Mihók János e. 26 frt 88 kr., ugyan az Jankó György s t. e. 94 frt 50 kr., haszonbér hátrálék, Mihály János Vitos János e. 155 frt 31 kr., Dauts Ignác, Angelu Szimeon e. kártérítés, Bács Indreiné Makodán Mária Bács Indrei s t. e. igény per, Schvarcz Volf, Paladié Niculai e. 137 frt 97 kr., Pascu Iszpász, Groza Niculai e. 170 frt 30 kr., polgári ügyekben.

Bömches Gyula r. b. által:

Gr. Bánffy Dénesné hagyatéka, Brachfeld Miksa s t. e. tulajdon igény, Dindár Dénes Bürger Márton s tai. e. koresmajog, Seelig Ábrahám, Göbbl György e. 145 frt 20 kr., Malomárka község Bács Luka e. som. visz. h., Schusztér János, Rauch János e. 55 frt, Rudaker Gottlieb, Aiff János s tai. e. 100 frt, polg. ügyekben.

III. Osztály bűnügyekben.

Nagy Samu r. b. által:

Szeredi József család, Izsák Juon testisértés, Had-nagy János becsületsértés, Csutak Józsefné s tai. becsületsértés, Tarca Alexandru s tai. testisértés, Szabó Gáspár becsületsértés, Pap Trifán testisértés, Rakolcza Stefán testisértés, Balog Károly s t. testisértés, Kris-bosán György becsületsértés, Borok Ferencz becsület sértés, Eogi Andrásné s tai. vagyonbiztonság, Szőke Dánielné s tai. vagyonbiztonság, Szabó János György sik-kasztás, Hausmán Pál becsületsértés, Bartha Aron becsületsértés, Lőrinczi István s t. becsületsértés, Petrás Jánosné becsület sértés, iránti bűnügyekben.

Vajda Simon r. b. által:

Dragits Péter becsületsértés, Szakács Józsefné s tai. becsületsértés, Várad János becsületsértés, Kohán Sándor becsületsértés, Biltz Stefán s t. lopás, Benján Vaszilie testi sértés, Simon István s t. becsület sértés, Szilágyi Sándor becsület sértés, Rosorin George becsület sértés, Radu Gligor s tai. lopás, Flórea Toma nehéz testi sértés, Lelincsek József s tai. zendülési iránti b. ü.

Popovics Servián r. b. által:

Vasziony Niculai s tai. tolvajság, Apahideán Juon életbiztonság, Cimpia Alexa testi sértés, Dregán Juon t. s. Gligor Toma lopás, Mihajácza Dumitru testi sértés, Marosán Juon s t. testi sértés, Horváth Emilia s t. becsület sértés, Klecberg Antal becsület sértés, Schmutze Károly becsület sértés, Stoja Tódor sulyos testi sértés, Niculai Lui Toma Csobota s t. tolvajság, Izsák Juon testi sértés, Szakács Sándor Pistás testi sértés, Renghia Jakab s t. lopás, Müller Ferencz becsület sértés, Salamon Józse, s t. testi sértés, Textoris M. Gusztáv becsület sértés, Schneicer Mikály közintézkedések e. kih., Silinkár Pável lopás, Neága George becsület sértés, Somesán Gavrilla becsület sértés, Ilie Grigore Marika lopás, Pau Petru

Juon sulyos testi sértés. Morár Juon becsület sértés, Keszián Prodán testi sértés, Petrutz Juon s tai. lopás, Sipos Ferencz közintézkedések elleni kihágás, i. b. ü.

Antalfy Gábor r. b. által:

Kokreán Páscu sulyos testi sértés, id. Csekne Ferencz becsület sértés, Ferenczi András becsület sértés, Dálnoki József életbiztonság, Győri Márton testi sértés, Filip Dániel testi sértés, Motrok Adám s t. nyilvános bántalmazás, Forai József nyilvános bántalmazás, Timár Lajos testi sértés, Kosztisor Petru becsület sértés, Szlávik Márton becsület sértés, Nagy József és Gutmán Márton egymás elleni testi sértés, Muntyán Ilyés, testi sértés, Udvari János becsület sértés, Tőkés Lajosné becsület biztonság, Márton Ferencz testi sértés, Fraeudorfer Mátyás testi sértés, Vincze Márton testi sértés, Bába Niculai testi sértés, Hanczel Jósif s tai. testi biztonság, Kátóna László becsület sértés iránti bűnügyekben.

Spech Adolf r. b. által;

Puskás Vaszi s t. sulyos testi sértés, Volf János család, Muresán Sofia gyermeknyilkosság, Herberth István s t. testi sértés, és lopás, Stef Iliána becsület sértés, Román Demeter becsület sértés, Hadriger Ernő testi sértés, Paulini József becsület sértés, Eseedi Sámuelné becsület sértés, Gandi György lopás, Buzás Ilie becsület sértés, Grunanger Helena s t. becsület sértés, Ballu Patrichie testi sértés, Mihai George s t. becsület sértés, Stojka Dumitru s t. testi sértés, György Fazakas Sándor lopás, Hell Jánosné becsület sértés, Morár Toma testi sértés, Makarie Paraschiva becsület sértés, Fischer Péter becsület sértés, Bikes Zacharia becsület sértés, Falk Dorothea becsület sértés, Mitra Dumitru becsület sértés, Höhr János becsület sértés, Bulla Patrichie becsület sértés, Ditu Krisán György becsület sértés, Fülöp Péter és neje becsület sértés, Matika Mária becsület sértés, Réka Indrei vagyonbiztonság, Reisz Ignác becsület sértés, iránti bűnügyekben.

Sztoyka Antal r. b. által:

Munteán Szimion s tai. tolvajság, Szabó Petru Lui Krecsun testi sértés, Farkas Józsa s tai. tolvajság, Tulok Juon testi sértés, Mártin József becsület sértés, Baricz Károly becsület sértés, Mládiu Petru s tai. becsület sértés Avramutz Juon s t. lopás, Sándor M. Simon s tai. testi sértés, Nacuti János s tai. lopás, Urda Mária becsület sértés, Fridsán Mihály lopás, Roscius János tulajdon biztonság, Czerián Chira becsület sértés, iránti bűnügyekben.

Gruz István r. b. által:

Gazsa Zaharie és Safta család, Todorosz György sulyos testi sértés, Min Licescu tolvajság, Szabó Petru tolvajság, Golitza Mihály sulyos testi sértés, Zibán Juon sulyos testi sértés, iránti bűnügyekben.

Dr. Dózsa Miklós pótbíró által:

Bács Niculai sulyos testi sértés, Péli Lajos s tai sulyos testi sértés, Szűcs Kornea Juon sulyos testi sértés. Ifj. Bisztrán Vaszi emberölés, Beder György testi biztonság, Friedman József becsület sértés, Haidekorn Jakabné Taub becsület sértés, Czirlea Péter testi sértés, Flórea Paraschiva Lui Joene becsület sértés, Mihaila Pastiu testi sértés, Barra István becsület sértés, Fülöp Máté testi sértés, Serbán Tódor törvény elleni kihágás, özv. Sinkovics Bogdán becsület biztonság, Marosán Vaszilika testi sértés, Pap Antennie Simion testi sértés, Szarka Elek testi sértés, Sipos János becsület sértés, Szavuj Niculai becsület sértés, iránti bűnügyekben.

Felelős szerkesztő:

KUTI ALBERT.

(144)

Vendéglő változtatás.

(3—3)

Alólírt tisztelettel értesitem a helyi és vidéki nagyérdemű közönséget, miszerint a a szentmiklós-utcai „SAS” című vendéglőből f. évi Szentmihály napkor a

„MAGYAR KORONA”

című vendéglőbe költöztem át; mely vendéglőt öt vendégszobával, a kor igényeinek megfelelőleg berendeztem; nem követek el szerénységet, midőn eddig is közeliismerésben részesült konyhám és jóízű boraimat a t. közönség becses figyelmébe ajánlom; szolgálók ebéd- és vacsorával elhordásra vagy helyben a vendéglőben leendő étkezéssel, **jutányos árakban számíttva.** Vendégszobáim ára 24 órára 80 kr.

Maros-Vásárhelytti 1875. okt. 22.

Dabóczi Károly,
vendéglős.

Nagy választékban mindenféle üveg- és pohárnemük, különös
figyelemre ajánlom új liter-mérték rendszerű metszett üveg-
r a k t á r o m a t.

A CSAPÓ SÁNDOR

czég alatti fiók-üzletet Maros-Vásárhelytt, főter, Görög
örökösei házukban,

teljesen újan és a jelenkor legfőbb igényeinek mindenben megfelelőleg felszerelvén és berendezvén, ajánlja az efféle norinbergi és díszaru üzletekben szokásos minden kigondolható árucikkeinek

D U S R A K T Á R Á T

meglepő terjedelmes választékban, u. m.:

bel- és külföldi diszmű-árakat; pipere asztali czikkeket; a legfinomabb angol és francia illatszereket; illatos szappanokat; haj-, ruha-, fog- és körömképeket; bontó-, simító-, választó- és tűző-fésűket; asztali-, úti- és falitükröket; **halász-, vadász-, lovagló- és séta-szereket**; úti-táska- és bőröndöket; női kézi- és övtáskákat; pénz-, szivar- és dohánytárczákat; legfinomabb tajték szivar- és dohány-pipákat, valamint minden más dohány-készletet; utcái- és bái-legyezőket; esernyőket, (gummy) esőköpenyeket; talpi arany, china ezüst, alpaca, pakfong, britania, bronz, öntöttvas stb. tárgyak; asztali-, zsebbeli-, toll- és kerti-késeket; vászon-, papír-, köröm- és himző-ollókat; evő-, kávé- és merő-kanalakat; kávéörök és kávéöntő-gépeket bádög-, réz- és porcellánból; réz és minden másnemű ércz gyertyatartókat; fa- és pléhtálcákat; finom porcellán edények-, étkező-, kávé- és thea-készleteket; metszett üvegkancsók-, palaczkok- és poharakat nagy mennyiségben;

látszerészi áruk, mint:

szemüvegek, színházi látcsövek, hév-, idő- és szesz mérőket stb.;

a legnagyobb választéku gyermek-játékok;

valamint ezer más itt egyenként elő nem sorolható tárgyak,

minden versenyt kizáró legméltányosabb jutányos, de határozott árakban.

Megrendelések vidékre készpénz, vagy utánvét mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

(147)

(4—*)

Vasbútorok és hajtott faszékek a legjobb gyárakból minta után
megrendelhetők.